

Sygn. akt I ACa 249/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Anna Bohdziewicz
Sędziowie :	SA Joanna Skwara-Kałwa SO del. Tomasz Ślęzak (spr.)
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 24 maja 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka Masy Upadłości (...) Spółki Akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w K.

przeciwko K. D., K. O. (1), E. D. i L. D.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 21 listopada 2012 r., sygn. akt II C 454/11

oddala apelację.

I A Ca 249/13

UZASADNIENIE

Syndyk Masy Upadłości (...) S.A. w K., w upadłości likwidacyjnej, wniósł o wydanie nakazu zapłaty w trybie nakazowym zobowiązującego E. D., K. D., L. D. i K. O. (1) do zapłaty na jego rzecz kwoty 90.927,35 zł. ze wskazanymi odsetkami umownymi i ustawowymi.

W uzasadnieniu powód podał, że zawarł z E. D. umowę dotyczącą dzierżawy ciągnika siodłowego wraz z umową o świadczenie usług transportowych. Na zabezpieczenie wszystkich roszczeń z tego wynikających pozwana E. D. wystawiła weksel in blanco, poręczony przez pozostałych pozwanych. Z tytułu miesięcznego czynszu dzierżawnego (...) S.A. wystawiła trzy faktury VAT, poza tym faktury z tytułu należności za przegląd i naprawę dzierżawanego pojazdu. Ponieważ ciągnik siodłowy dzierżawiony przez pozwaną dwukrotnie został uszkodzony, zgodnie z § (...) ust (...) umowy powód obciążył E. D. dwiema notami księgowymi. W związku z wykonaną usługą transportową do firmy

(...) w Czechach, powód obciążył pozwaną E. D. fakturą VAT z dnia 15.11.2010 r. Pozwana ta była także zobowiązana do pokrywania na rzecz powoda opłat z tytułu bezumownego korzystania z pojazdów leasingowanych przez (...). Z tego tytułu wystawiono pozwanej fakturę VAT z 31.12.2010 r. (...) obciążył też pozwaną za uszkodzenie towaru podczas wykonania usługi dostawy towaru do spółki (...) w W.. Pismem z dnia 10.11.2010 r. powód rozwiązał umowę dzierżawy ze skutkiem natychmiastowym i wezwał E. D. do zwrotu ciągnika siodłowego oraz dotyczących go dokumentów. Wobec faktu, że pozwana nie dokonała zwrotu pojazdu, powód obciążył ją, zgodnie z § (...) pkt (...) umowy, czterema notami księgowymi. Pismem z dn. 29.7.2011 r. powód wezwał E. D. do zapłaty kwoty dochodzonej pozwem, ale bezskutecznie. Wobec tego powód wypełnił weksel in blanco oraz pismami z 23.8.2011 r. wezwał wszystkich pozwanych do wykupienia weksla.

Sprawa skierowana została do rozpoznania w trybie postępowania zwykłego. W piśmie, będącym odpowiedzią na pozew, pozwana E. D. w imieniu własnym oraz reprezentowanych przez nią pozostałych pozwanych stwierdziła, że w pozwie jest bardzo dużo nieścisłości, szkody w ciągniku zostały pokryte polisą AC, towar objęty był ubezpieczeniem, a noty księgowe i odsetki są stanowczo za wysokie. Pozwany K. O. sprecyzował zarzuty podnoszone przez stronę pozwaną i stwierdził, że po tym, jak ogłoszono upadłość spółki (...), E. D. zwróciła się do leasingodawcy ciągnika o zawarcie z nią umowy leasingu tego sprzętu, która ostatecznie została zawarta. Do tego czasu pozwana nie zwracała powodowi ciągnika za zgodą leasingodawcy. Pozwany K. O. podał ponadto, że księgowość powoda dokonywała wzajemnych rozliczeń faktur wystawianych E. D. przez (...) z tytułu dzierżawy ciągnika z fakturami, jakie pozwana wystawiała powodowej spółce za usługi przewozowe. Pozwany stwierdził także, że do dnia dzisiejszego nie doszło do wzajemnych rozliczeń stron w tym zakresie. Co do należności za uszkodzony towar przewożony przez firmę E. D. podniesione zostało, że takie szkody objęte były ubezpieczeniem, a stroną umowy ubezpieczenia był powód, zaś składki obciążały pozwaną E. D..

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2012 r. Sąd Okręgowy w Katowicach zasądził na rzecz powoda Syndyka Masy Upadłości (...) Spółki Akcyjnej w upadłości likwidacyjnej w K.: od pozwanych K. D., K. O. (1) i L. D. solidarnie kwotę 81.661,94 zł, od pozwanej E. D. kwotę 81.661,94 zł, z tym, że zapłata należności w całości lub w części przez pozwanych solidarnych K. D., K. O. (1) i L. D. zwalnia w tym zakresie pozwaną E. D., zaś zapłata należności w całości lub w części przez pozwaną E. D. zwalnia w tym zakresie pozwanych solidarnych K. D., K. O. (1) i L. D.; zasądził na rzecz powoda od pozwanej E. D. ustawowe odsetki od kwoty: 3.193,96 zł, od dnia 8 października 2010 roku do dnia zapłaty, 153,36 zł od dnia 5 listopada 2010 roku do dnia zapłaty, 944,75 zł od dnia 29 grudnia 2010 roku do dnia zapłaty, 15.400,00 zł od dnia 23 lutego 2011 roku do dnia zapłaty, 9.200,00 zł od dnia 18 marca 2011 roku do dnia zapłaty, 14.400,00 zł od dnia 23 kwietnia 2011 roku do dnia zapłaty, 24.400,00 zł od dnia 23 czerwca 2011 roku do dnia zapłaty oraz umowne odsetki w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych, nie wyższej od ustawowych odsetek maksymalnych od kwot: 8.848,73 zł od dnia 13 września 2010 roku do dnia zapłaty, 4.612,73 zł od dnia 13 października 2010 roku do dnia zapłaty, 4.509,41 zł od dnia 13 listopada 2010 roku do dnia zapłaty; od pozwanych K. D., K. O. (1) i L. D. solidarnie ustawowe odsetki od kwoty 81.661,94 zł poczynając od dnia 9 września 2011 roku do dnia zapłaty - z tym, że zapłata należności w całości lub w części przez pozwanych solidarnych K. D., K. O. (1) i L. D. zwalnia w tym zakresie pozwaną E. D., zaś zapłata należności w całości lub w części przez pozwaną E. D. zwalnia w tym zakresie pozwanych solidarnych K. D., K. O. (1) i L. D.. W pozostałej części powództwo zostało oddalone i na rzecz powoda, tytułem zwrotu części kosztów procesu, solidarnie od pozwanych K. D., K. O. (1) i L. D., zasądzono kwotę 7.347,00 zł oraz od pozwanej E. D. kwotę 7.347,00 zł, z tym, że zapłata należności w całości lub w części przez pozwanych solidarnych K. D., K. O. (1) i L. D., zwalnia w tym zakresie pozwaną E. D., zaś zapłata należności w całości lub w części przez pozwaną E. D. zwalnia w tym zakresie pozwanych solidarnych K. D., K. O. (1) i L. D..

Sąd pierwszej instancji ustalił, jako okoliczności bezsporne, że (...) S.A. w K. zawarła z E. D. w dniu 14.8.2009 r. „umowę z partnerem”, której przedmiotem było wydzierżawienie pozwanej pojazdu- ciągnika siodłowego marki (...) nr. rej (...) oraz zlecenie pozwanej przez powoda wykonywania usług transportowych, z wykorzystaniem dzierżawionego pojazdu. Okres dzierżawy określono na 48 miesięcy, czynsz dzierżawny płatny miał być miesięcznie z góry, na podstawie faktury VAT wystawianej przez powoda. W umowie, między innymi, ustalono, że w razie opóźnienia w zapłacie czynszu dzierżawnego pozwana zobowiązana będzie do uiszczenia odsetek umownych naliczanych według

stopy stanowiącej dwukrotność stopy ustawowej w danym okresie. Pozwana miała być wyłącznie odpowiedzialna za utrzymanie pojazdu we właściwym stanie technicznym i ponosić wszystkie koszty wykonania napraw oraz części zamiennych. Odpowiedzialność partnera za przewożony towar została uregulowana w § (...) umowy stron. Ubezpieczenie OC dotyczące przewozów wykonywanych przez firmę pozwaną nie wyłączało jej odpowiedzialności za przewożony towar. Zgodnie z § (...)ust.(...), jeżeli doszłoby do powstania szkody w towarze przewożonym na zlecenie (...), a ubezpieczyciel odmówiłby wypłaty całości lub części odszkodowania, pozwana była zobowiązana do zapłaty kwoty odpowiadającej pełnej wartości szkody poniesionej przez powoda, nie pokrytej z ubezpieczenia. W przypadku rozwiązania lub wygaśnięcia umowy, pozwana miała obowiązek, zwrócić pojazd na własny koszt. W razie niewywiązania się z tego postanowienia umowy, powód miał prawo naliczenia kary umownej w wysokości 100 zł za każdy dzień opóźnienia, a jeśli opóźnienie przekroczyłoby 10 dni, w wysokości 400 zł za każdy kolejny dzień opóźnienia.

Na zabezpieczenie terminowej zapłaty wszystkich zobowiązań wynikających z powołanej wyżej umowy, pozwana wystawiła na rzecz powoda weksel in blanco, który poręczyli pozostali pozwani. Postanowieniem z dn. 3.12.2010 r. Sąd Rejonowy (...) ogłosił upadłość likwidacyjną powodowej spółki. Pismem z dn. 10.11.2010 r. powód rozwiązał umowę z partnerem z dnia 14 sierpnia 2009 r. ze skutkiem natychmiastowym i wezwał pozwaną E. D. do zwrotu pojazdu oraz dotyczących go dokumentów w terminie nie późniejszym niż 3 dni. (...) S.A. była leasingobiorcą przedmiotowego samochodu. W dniu 1 czerwca 2011 r. E. D. zawarła z (...) spółką z o.o. w W. umowę leasingu przedmiotowego ciągnika siodłowego. Powód wystawił pozwanej noty księgowo nr (...) nr (...) nr (...) na kwoty 15.400 zł , 9.200 zł , 14.400 zł i 24.400 zł z tytułu obciążenia karą za niewykonanie obowiązku zwrotu pojazdu. Z tytułu nieuregulowanego czynszu dzierżawnego za wrzesień, październik i listopad 2010 r. (...) S.A. wystosował do pozwanej E. D. faktury VAT nr (...), (...) (...) na sumy 8.848 zł , 4.611 zł i 4.509 zł. Ponadto, powód wystawił pozwanej fakturę VAT (...) na 3.193,96 zł za oponę S., a także z tytułu należności za uszkodzenia przewożonego towaru fakturę VAT (...) na sumę 334,27 zł i notę obciążeniową nr (...) na sumę 2.631,04 zł. Kolejne obciążenia pozwanej E. D. dokonane zostały przez (...) S.A. w notach księgowych nr (...) na sumę 152,36 zł i nr (...) na sumę 944,75 zł, z tytułu kary umownej za uszkodzenie dzierżawionego pojazdu. Powód przesłał też pozwanej fakturę VAT (...) z dn. 31.12.2010 r. na kwotę 6.300 zł obejmującą opłatę za bezumowne korzystanie ze sprzętu.

W piśmie z dn. 25 sierpnia 2011 r. powód powiadomił pozwanych o wypełnieniu weksla in blanco na sumę 90.927,35 zł i wezwał ich do wykupu weksla. Weksel wypełniony został 25 sierpnia 2011 r., z klauzulą „bez protestu”, z datą płatności 8 września 2011 r.

W oparciu o te ustalenia Sąd Okręgowy uznał żądania powoda za uzasadnione, za wyjątkiem kwot wynikających z faktury VAT (...) na sumę 334,27 zł i VAT (...). W odniesieniu do pierwszej z tych faktur stwierdzono, że powód nie wykazał zgodności obciążenia pozwanej E. D. taką kwotą z postanowieniami § (...) umowy stron. Strona pozwana zakwestionowała te należności podnosząc, że nie ma informacji o tym, czy i jakie odszkodowanie otrzymał powód z tytułu uszkodzenia towaru od ubezpieczyciela. W tej sytuacji procesowej, ciężar dowodu spoczywał na stronie powodowej gdyż istotnie nie można wymagać od pozwanej, aby wykazała ewentualną nieprawidłowość w wyliczeniu przedmiotowej należności, skoro nie ma wiedzy o wypłaconym spółce (...) odszkodowaniu. Gdy chodzi natomiast o drugą fakturę, na kwotę 6 300 zł., Sąd pierwszej instancji stwierdził, że w kontekście art. 114 prawa upadłościowego i naprawczego oraz faktu obciążenia pozwanej karą umowną za niezwrócenie pojazdu w terminie, to roszczenie ocenić należało jako nadużycie prawa podmiotowego, w świetle zasad współzycia społecznego (art. 5 k.c.).

Jako podstawa rozstrzygnięcia o kosztach wskazane zostały przepisy art. 100 k.p.c. i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 z 2002 r. , poz. 1349).

W apelacji od tego wyroku strona powodowa, zaskarżając go w części oddalającej powództwo i zarzuciła naruszenie prawa procesowego, a mianowicie art. 233 k.p.c. przez przyjęcie, że faktura VAT (...) na sumę 334,27 zł dotyczy uszkodzenia przewożonego towaru, podczas gdy fakturą tą pozwana została obciążona z tytułu nie zwrócenia do firmy

czeskiej K. kantówek oraz art. 328 § 2 k.p.c. przez brak wyjaśnienia w uzasadnieniu wyroku przyczyn oddalenia powództwa co do drugiej z wymienionych w apelacji faktur oraz brak uzasadnienia rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Powołując te zarzuty powód wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie kwoty 6 634, 37 zł. z ustawowymi odsetkami: od kwoty 334,27 – od 23.11.2010 r. i od kwoty 6 300,10 zł. – od 8.01.2011 r. oraz zasądzenie kosztów lub o uchylenie tego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. zwrócić należy uwagę, że artykuł ten zawiera dwa paragrafy. Z treści zarzutu i jego uzasadnienia wynika, że skarżącemu chodzi o paragraf pierwszy który przewiduje, iż sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Są to zatem reguły jakimi powinien kierować się sąd przy dokonywaniu ustaleń faktycznych w sprawie przez pryzmat oceny zebranego materiału dowodowego. Sąd Okręgowy, wbrew stanowisku apelującego, te reguły zastosował prawidłowo i zgodnie z nimi ustalił stan faktyczny sprawy, które to ustalenia Sąd Apelacyjny akceptuje i uznaje za własne. W szczególności, biorąc pod uwagę zakres zaskarżenia, dotyczy to faktur o numerach (...) i (...). Należy zwrócić uwagę, że ta pierwsza faktura, która według jej treści istotnie jest refakturą za „kantówki” i dotyczy kwoty 334,27 zł. miała obciążać pozwaną E. D. za przewożony towar który miał być uszkodzony. Wynika to wprost z zeznania pozwanego K. K. złożonego na rozprawie w dniu 2 sierpnia 2012 r. (karta 149 akt). Należy uznać zatem, że chodziło o uszkodzenie czy też zniszczenie owych kantówek, które objęte było ubezpieczeniem. Słusznie zatem Sąd pierwszej instancji potraktował tę fakturę tak samo jak notę obciążeniową numer (...) na sumę 2 631,04 za uszkodzenia przewożonego towaru, czego powód już nie zakwestionował. Skoro bowiem z umowy z 14.08.2009 r. wynika, że za uszkodzenia przewożonego towaru odpowiada ubezpieczyciel spółki (...), a powód nie wykazał istnienia w tym zakresie obowiązków pozwanych, zasądzenie kwoty 334,27 zł. byłoby pozbawione podstaw.

Gdy chodzi natomiast o oddalenie powództwa w zakresie kwoty 6 300 zł., wynikającej z faktury numer (...), to istotnie wyjaśnienie przyczyn tej decyzji w uzasadnieniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji jest dość lakoniczne. Należy jednak zwrócić uwagę, że powód opierał swoje roszczenie na kilkunastu fakturach i notach obciążeniowych, które wymagały analizy, nade wszystko jednak, choć skrótowe, to jednak uzasadnienie odmowy uwzględnienia kwoty wynikającej z tej faktury, zawiera istotę tego rozstrzygnięcia, ze wskazaniem podstawy prawnej. Zastosowanie art. 5 k.c. i uznanie w okolicznościach tej sprawy, że żądanie wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z ciągnika przez pozwaną E. D. w sytuacji, gdy toczyło się już postępowanie o ogłoszenie upadłości spółki (...), spółka ta nie wywiązywała się z obowiązków leasingobiorcy, a jednocześnie naliczała kary umowne za niezwrócenie pojazdu przez pozwaną (niemałe kwoty z tego tytułu zastały zasądzone prawomocnym już wyrokiem), a także wobec uzgodnień pozwanej z leasingodawcą, że zawrze z nią umowę leasingu tego sprzętu, stanowi nadużycie prawa podmiotowego i jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, było uzasadnione. Już te argumenty, wskazujące na przyczyny oddalenia powództwa w zakresie żądania wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z ciągnika, są wystarczające i zbędne było sięganie do regulacji art. 114 prawa upadłościowego i naprawczego. Dlatego także zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. należało uznać za bezzasadny. Odnosi się to również do uzasadnienia rozstrzygnięcia o kosztach procesu. Sąd pierwszej instancji wskazał podstawę prawną tego rozstrzygnięcia i podał kwoty jakie strona powodowa poniosła z tytułu opłaty sądowej oraz kosztów zastępstwa procesowego. Zasądzona w wyroku kwota z tytułu zwrotu powodowi kosztów procesu odzwierciedla procentowo zakres w jakim pozwani proces przegrali, co jest zgodne z wyrażoną w art. 100 k.p.c., między innymi, zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów.

Z tych względów Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.